

សិក្សាចក្រ

S i k s ā c a k r

ទស្សនាវដ្តីកម្ពុជាថ្មី

Journal of Cambodia Research

Journal de recherche sur le Cambodge

មជ្ឈមណ្ឌលខេមរសិក្សា សូមសម្តែងនូវកតវេទិតាដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះលោកស្រី សិល្បា អេរតិហ្គីន សមាជិកកិត្តិយសនៃក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរបស់ ម.ខ.ស. ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភអស់ពីដួងចិត្តដល់ ទស្សនាវដ្តី សិក្សាចក្រ ក្នុងរយៈពេលច្រើនឆ្នាំ ។ អគ្គនិពន្ធនាយក និងនិពន្ធនាយកជាភ្ញៀវ សូមខ្ញុំសរសេរខ្លះៗ ចំពោះលោកស្រី សិល្បា ។
មីស្តែល បុទ្ធី អង់តែល រីឆ ប្រឺស រ៉ាឆសឆ

The Center for Khmer Studies wishes to express its gratitude to Trustee Emerita Selma Ertegun for her many years of loyal support of *Siksācokr*. The editors dedicate this issue to Selma.

Michel Antelme and Brice Vincent

Le Centre d'études khmères exprime sa gratitude la plus sincère à Madame Selma Ertegun, membre émérite de son Conseil d'administration, pour son soutien sans faille et depuis de longues années à *Siksācokr*. Le rédacteur en chef de *Siksācokr* et l'éditeur invité lui dédient avec très grand plaisir ce numéro.

Michel Antelme et Brice Vincent

Métallurgies du Cambodge ancien et moderne (1re partie)

Metallurgies of ancient and modern Cambodia (1st part)

លោហកម្មនាពេលកម្ពុជា នាសម័យបុរាណ និងសម័យទំនើប (ភាគទី ១)

Préface. 5
par Brice VINCENT

Preface 11
by Brice VINCENT

កំណើត. ១៦
ដោយ ប្រឹស វ៉ិងសង់

1. ARTISANAT DU MÉTAL CONTEMPORAIN / CONTEMPORARY METAL CRAFTS 23

Un cas de changement technologique dans la fonte du cuivre à Phsar Daek (Cambodge) : aspects techniques, économiques et sociaux 25
Roland MOURER

Annexe 1 : L'artisanat rural et le travail des métaux au Cambodge (années 1950) .. 42
Jean DELVERT

Annexe 2 : La fabrication de marmites en cuivre au Cambodge (années 1960) ... 47
Luc IONESCO (photographies inédites commentées par Roland MOURER)

La production des socs de charrue au Cambodge 53
Bernard DUPAIGNE

Casting the equestrian monument of King Ang Duong at Ponhea Lu (2001-2003) ... 73
Jane P. ALLISON

2. MÉTALLURGIE DU FER / IRON METALLURGY 99

Retour au Phnom Daek 101
Bernard DUPAIGNE

Prehistory of the Kuay words for "charcoal" and "iron" 109
Gérard DIFFLOTH

Industries of Angkor Project : recherches préliminaires sur la production de fer au Boeng Kraom, Preah Khan de Kompong Svay (Bakan) 115
Mitch HENDRICKSON, Thomas Oliver PRYCE, Till SONNEMANN, PHON Kaseka, CHAN Sovichetra & HUA Quan

Extraire du fer à partir de latérite : possibilité technique ou aberration ethnographique ? 135
Thomas Oliver PRYCE & Surapol NATAPINTU

→

ជំពូកទី ១ ៖ សិប្បកម្មលោហៈសមាសម័យ .....

**ការប្រែប្រួលផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា នៃការសិក្សាទង់ដែង នៅឃុំជ្រូកដេក (កម្ពុជា) ៖ ទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស
សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម** .....

រៀន មូរីរ

ឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ៖ សិប្បកម្មតាមជនបទ និងការងារលោហៈនៅកម្ពុជា (ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៥០) .....

ហ្សង់ ខែលវែរត

ឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ៖ ការធ្វើឆ្នាំងទង់ដែងនៅកម្ពុជា (ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០) ។ រូបថតមិនដែលបោះពុម្ពផ្សាយ .....

ហ្សង់ ខែលវែរត

ការផលិតដែកជាលនៅប្រទេសកម្ពុជា .....

ប៊ែរណារដ ឌុយពែញ

ការសិក្សាប្រែប្រួលអង្គដួងគង់លើព្រះទីនាំងពាជីមនោម័យ នៅពញាឮ (គ.ស. ២០០១-២០០៣) .....

ចេន ភីរី អាឡិសុន

ជំពូកទី ២ ៖ លោហកម្មជេក .....

វិលត្រឡប់ទៅភ្នំដែក .....

ប៊ែរណារដ ឌុយពែញ

បុរេប្រវត្តិពាក្យថា ជួង និង ដែក ក្នុងភាសាក្លាយ .....

ហ្សេរ៉ាដ ឌីហ្សឺ

**គម្រោង « ឧស្សាហកម្មនានានៅសម័យអង្គរ » ៖ ការស្រាវជ្រាវរុករកដំបូង លើផលិតកម្មដែកនៅបឹងក្រោម
ក្នុងបន្ទាយបាទាន** .....

មិច ហែនឌ្រីក្សេន, ដូម៉ាស អូលីវេ ប្រាយស៍, ធីល្ល សុន្ទីម៉ុន្ន, ជុន កសិកា, ចាន់ សុវិចិត្រា និង ហ្វូ ឈួន

**រំលាយយកដែកពីថ្មបាយក្រៀម ៖ តើវាជាលទ្ធភាពខាងបច្ចេកទេស ឬ ជាការកន្ត្រៃឡៅខាង
ជាតិពន្ធុវិទ្យា?** .....

ដូម៉ាស អូលីវេ ប្រាយស៍ និង សុរេន ណាថៈពិន្ទ